Detta handlingsprogram utgör tillsammans med de fördjupande programmen i de tematiska områdena *Barn & unga*, *Klimat*, *Demokrati*, *Miljö*, *Kultur*, *Hemtjänst* samt *Samhällsbyggnad & transport* den viljeinriktning som Miljöpartiet de gröna i Norrköping vill driva under mandatperioden 2026-2030.

KLIMAT, MILJÖ OCH NATUR

Det behövs ett perspektivskifte. Alla politiska beslut ska ta hänsyn till människor, medarter, ekonomi och klimat samtidigt. Kommunen bör därför införa den ekonomiska munkmodellen[1] vars mål är att tillgodose våra invånares behov utan att överskrida ekologiska tak.

Vi vill att klimat- och naturfrågor prioriteras högt och att beslut som kommunen tar bidrar till att minska utsläppen. Dessutom krävs att Norrköping håller sig inom sin koldioxidbudget, så att kommunens beslut faktiskt leder till minskade utsläpp i den takt som krävs.

Vi ska alltid välja de alternativ som är bäst för klimatet och miljön när vi gör inköp, upphandlingar, investeringar och fattar andra viktiga beslut.

Vi ser behov av att skapa en central klimatstyrningsenhet med uppdrag att följa upp hela kommunens utsläpp. Klimatkartläggning som visar var utsläppen finns ska styra kommunens utsläppsbudget.

Vi vill skydda och återställa minst 30 procent av kommunens natur. En strategi för naturrestaurering via den ekologiska arbetsmetoden “Rewilding” behövs i vår kommun. Naturbaserade lösningar som trädplantering, öppna dagvattenlösningar och våtmarker är några exempel.

Norrköping behöver fler naturreservat för att lokalt stoppa förlusten av biologisk mångfald. Detta gäller särskilt i tätortsnära områden med höga naturvärden eller stor betydelse för friluftsliv.

Vi har ansvar för historiska synder. Det gäller allt från att ta bort onödiga vandringshinder i våra vattendrag till att ta ett tydligare kommunalt ansvar för förorenade områden.

[1] https://sv.wikipedia.org/wiki/Doughnut_(ekonomisk_modell)

Vad vi äter spelar roll. Kommunen ska öka andelen växtbaserat, ekologiskt och närproducerat i sina kök. Då stärks folkhälsan, klimatpåverkan minskar och den lokala matproduktionen ökar.

Nya verksamhetsområden ska planeras med klimatneutralitet, vattenvård och biologisk mångfald som grund.

Norrköping kan och bör prioritera återbruk, reparation och delning. Detta gäller både i kommunens egna verksamheter och i upphandlingar

Källsortering måste göras enklare. Det innebär fler sorteringsmöjligheter, samtidigt som textil- och metallåtervinning stärks. Här ser vi möjlighet till samarbete med andra kommuner. Det ska också ges bättre information för att visa källsorteringens effekter och därmed motivera till källsortering.

ENERGI

Kommunens bolag ska gå i bräschen för att utveckla och testa nya lösningar för mer effektiv energianvändning. Det gäller både i betydelsen att minska den totala användningen och att jämna ut effekttoppar.

Vi ser det som synnerligen viktigt att kommunen och dess bolag ska minska sin energianvändning och sina utsläpp av växthusgaser betydligt snabbare än vad nationella och EU-mål kräver.

Energi- och klimatrådgivningen ska vidareutvecklas för att ge privatpersoner, företag och organisationer bättre stöd i energifrågor.

Målet är att all el och energi som används och produceras i Norrköping ska vara 100 procent förnybar. Vi behöver också öka vår självförsörjningsgrad från dryga 20% till minst 50% inom femton år.

EN SKOLA FÖR FRAMTIDEN

Personaltätheten i förskolan ska öka med tydliga mål: Förskolelöftet, där vi stegvis når 3 barn per anställd i den yngsta åldern och 5 för de något äldre.

Genom att införa Förskolelöfte behåller vi resurserna i förskolan, för att på sikt minska storleken på barngrupperna och för de tidiga åldrarna i grundskolan. Barnen blir bättre rustade för att klara av sin skolgång och vuxenlivet, om man tidigt kan möta dem och ge det stöd som behövs.

Rektor har ett tydligt uppdrag och ansvar, enligt det statliga styrdokumenten, därför måste kommunen se till att det finns tillräckligt med resurser. Det ska vara en självklarhet att skolan har ett nära samarbete med socialtjänst, polis, fritid och föreningslivet.

Det behövs fler närvarande vuxna i olika roller i skolan, främst behöriga lärare men också andra viktiga kompetenser som bland annat kan avlasta lärarna på olika sätt.

Alla barn ska vara välkomna till skolan, som måste få de resurser som behövs för att kunna anpassa undervisningen och lokaler till de behov som finns. Detta gäller inte minst elever med olika funktionsnedsättningar.

Skolmiljöerna ska anpassas för alla barn och tillgänglig personal ska finnas med NP-kompetens .

Lokalerna ska vara ändamålsenligt anpassade för den verksamhet som bedrivs, och resurser ska i första hand gå till undervisning, lärare och annan personalkompetens som elevhälsa, i stället för onödiga lokalkostnader.

SOCIALA INSATSER FÖR DE UNGA

Främjande, förebyggande arbete och tidiga insatser ska vara kommunens främsta trygghetsstrategi. Skolnärvaro är centralt i trygghetsfrågan. För att möta utmaningar behövs en sammanhållen kedja byggas mellan skola, socialtjänst, fritid och vård. Det främjande och förebyggande arbetet i samverkan med andra som möter barn och unga är en förutsättning för att se behovet av insatser i ett tidigt skede.

Föräldrar ska få stöd i ett tidigt skede genom öppna förskolor och familjecentraler. Vi vill återstarta samarbetet mellan kommunen och regionen med Spädbarnsenheten.

Socialtjänsten ska få mer resurser för att hinna bygga relationer. Det uppsökande arbetet ska stärkas, och vi måste arbeta systematiskt med haveriutredningar för att lära av svåra fall.

EN AKTIV UPPVÄXT

Kulturen ska stärkas genom att Kulturskolan utvecklas med fler platser och ett bredare utbud, samtidigt som kultur integreras tidigt i stadsutvecklingen och det blir enklare för fria kulturaktörer att få tillgång till bidrag och lokaler.

Ungdomsverksamheten ska hållas öppen fler kvällar och helger, finnas tillgänglig i hela kommunen. Denna verksamhet ska vara kärnan av trygga och inkluderande mötesplatser för unga.

Idrott och rörelse ska främjas genom fler fullstora idrottshallar, upprustning av anläggningar, fler spontanytor och rättvis fördelning av halltider.

Föreningslivet ska stärkas genom enklare regler, ökade bidrag och bättre samverkan med kommunen. Vi behöver fullfölja arbetet med att se över tillgång till lokaler.

Staden ska utvecklas med barnvänliga miljöer, säkra skolvägar och ökat inflytande för unga genom ungdomsråd, det Framtidsråd som beslutades om 2026. Det finns också skäl att utreda möjligheten att ha medborgarbudget i skolor och fritidsverksamheter.

TRANSPORTER I STADEN

Cyklingen ska stärkas genom ett sammanhängande cykelvägnät mellan stadsdelar och självklart också pålitlig snöröjning som gör det möjligt att både cykla och gå året runt.

Spårvagnsstaden Norrköping måste ta sitt nästa steg i utbyggnad av spårvägen.

Alla Norrköpingsbor påverkas av att transportsektorn måste ställas om. Förutsättningarna för elbilar ska förbättras genom att det blir enkelt att ladda där man bor och att laddinfrastruktur finns i hela kommunen.

Kommunen måste föregå med gott exempel. De egna fordonen ska drivas med el, biogas eller andra förnybara bränslen, och sådana krav ska ställas i upphandlingar.

UTBILDNING, JOBB OCH NÄRINGSLIV

Utbildning och kompetensförsörjning ska stärkas genom körkortsundervisning i relevanta gymnasieprogram och tätare samverkan med företag i strategiska branscher.

Vi ser gärna fler utbildningar inom gröna näringar samt en stärkt yrkesutbildning med tydlig koppling till arbetsliv och samhällsutveckling.

Vuxenutbildningen ska utvecklas genom stärkt SFI med högre kvalitet och bättre stöd, samt fler inslag av yrkessvenska för att underlätta etablering på arbetsmarknaden.

Vägarna till arbete ska breddas genom fler feriejobb, praktikplatser, lärlingsplatser och arbetsträningsmöjligheter i både kommunal och privat sektor, samt genom ökad samverkan mellan arbetsmarknadsinsatser och socialtjänst.

Arbetsmarknadspolitiken ska vara aktiv och inkluderande med uppsökande arbete och fokus på grupper som står långt från arbetsmarknaden. Vi vill underlätta för människor att ta första steget in på arbetsmarknaden. Därför vill vi se en större samverkan mellan kommunen, civilsamhället och aktörer såsom studieförbund. Detsamma gäller för de som har behov av arbetsträning. Det handlar om att se individens behov!

Näringslivet ska utvecklas genom stöd till hållbart företagande, innovation och småföretagande, stärkt samverkan med universitet, satsningar på gröna jobb och cirkulär ekonomi.

Vi ser att Norrköping skulle kunna spela en stor roll som testbädd för ny teknik och samhällslösningar.

OMSORG OCH STÖD

Omsorgen ska stärkas genom bättre arbetsvillkor, hög personalkontinuitet och mer tid för varje individ. Särskilt kontinuitet är en faktor som skulle lösa många av de problem omsorgen står inför.

Kvalitet, självbestämmande och kompetens ska säkerställas inom såväl LSS, äldreomsorg och demensvård. Det gäller även förutsättningar som god mat, meningsfull vardag och tillgång till boende och färdtjänst.

Vi glömmer inte de anhöriga. Stödet ska byggas ut brett genom rådgivning, avlastning och fler mötesplatser. Även här spelar tidiga och samordnade insatser en stor roll.

Folkhälsa och minskad ensamhet är välfärdsfrågor. Vi behöver ett tätt samarbete mellan olika aktörer – ideella organisationer, regionen och skolan som några exempel – för att uppnå de högt ställda mål vi behöver ha här. Norrköping måste tillhöra toppskiktet i folkhälsa.

Samhället ska vara jämlikt och tryggt. Jämställdhet är ett mål vi aldrig får släppa ut siktet. För oss är det självklart att stärka arbetet mot diskriminering och våld. Det gäller även eftervåld och hur vi tar hand om våra egna medarbetare som är eller har varit utsatta.

KOMMUNEN SOM ARBETSGIVARE

Medarbetare i välfärden ska ges större inflytande över arbetets innehåll, tid och prioriteringar. Detta kräver att tillitsbaserad styrning genomförs fullt ut, inte att vi växlar mellan att tala om tillit och samtidigt öka rapporteringsbördan.

Kompetensutveckling och ledarskap ska stärkas för att fler ska vilja stanna kvar och utvecklas i välfärdsyrken. Vi behöver lära oss av goda exempel. Det betyder inte att en modell kan tillämpas genomgående i alla verksamheter, utan att det finns principer som kan tillämpas, så länge rätt politisk vilja finns.

STADEN, LANDSBYGDEN OCH DET OFFENTLIGA RUMMET

Grunden för omställning till hållbar stad är att alla stadsdelar får allsidiga funktioner. Det ska finnas en blandning av bostäder, service, arbetsplatser, kultur och grönytor för att få en god social och ekologisk livsmiljö.

När de flesta dagliga aktiviteterna finns i egna stadsdelen minskar också behovet av transporter. Det är också viktigt socialt med blandning av olika bostadstyper, boendeformer och upplåtelseformer samt att man känner samhörighet inom sin stadsdel.

Trenden att bygga för tätt och för högt måste brytas. Om bostäder är högre upp än fem våningar kan inte kontakten mellan lägenhet och gården upprättas. Barns fysiska och sociala utveckling hämmas.

Alla bostäder behöver en privat uteplats i form av balkong eller markuteplats. Närmast flerbostadshusens entréer ska finnas halvprivata gårdar för max 30 lägenheter. Här kan social gemenskap utvecklas som starkast och är grunden för trygghet. Centralt i kvarteret är det halvoffentliga sociala reviret för alla i kvarteret.

Kommunen behöver besluta riktlinjer för utemiljön på kvartersmark med tillräckligt stor och lämplig utformad friyta som säkras genom planbestämmelser.

Gröna miljöer, fler träd och offentlig konst gör stadsbilden levande. Offentliga grönområden behöver vara jämnt fördelade över hela staden och hänga samman genom grönstråk som leder till naturen vid stadsranden.

Expansionen av bebyggelse sker med respekt för rekreationsområden och odlingsmark nära stadsranden.

I områden utanför centralorten ser vi ett ökat behov av hyresrätter och trygghetsboenden.

Vi behöver tidiga dialoger i samhällsplaneringen. Lärdomen från arbetet med översiktsplan och frågor om utveckling av VA-system visar att processen antingen har gått, eller uppfattas som om de gått, för långt för att Norrköpingsbor ska kunna ha reellt inflytande.

Gröna miljöer, fler träd och offentlig konst gör stadsbilden levande. Detta är prioriterat för oss.

Landsbygden är en stor del av Norrköpings kommun. Den ska utvecklas hållbart genom samverkan mellan markägare och företag, stöd till småföretag och lanthandlare, hållbar matproduktion, hållbar landsbygds- och naturturism, tryggare trafikmiljöer och säkrad internetuppkoppling

Stöd till byalag och lokala initiativ för att skapa ett levande samhällsliv utanför centralorten ska stödjas och framförallt inte hindras av krångliga regler.

Kommunens mark och bolag ska aktivt användas för att främja service, näringsliv och sociala mötesplatser på landsbygdens mindre orter, exempelvis Östra Husby, Krokek och Kimstad.

Insatser som skola och hemtjänst måste få kosta mer utanför centralorten, eftersom det är nödvändigt för bygdens utveckling att det finns.